

РЕШЕНИЕ

№ 233

гр. София, 03.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 2-РИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на седми февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Иво Дачев

Членове: Мария Г.а
Асен Воденичаров

при участието на секретаря Ирена М. Дянкова
като разгледа докладваното от Мария Г.а Въззивно гражданско дело № 20231000501258 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл.258-273 от ГПК.

С решение № 819 от 20.02.2023 г., постановено по гр.д.№2069/2022 г. по описа на СГС, 28-ми състав, Прокуратурата на РБългария е осъдена, на основание чл.2б, ал.1 от ЗОДОВ, да заплати на Т. К. П., сумата от 1 500 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, причинени на ищеца от нарушаване правото на разглеждане и решаване на делото в разумен срок, съгласно чл.6, §1 от Конвенцията, на досъдебно производство №7/2017 г. по описа на ТС БОП Сливен, Ямбол, пр.пр. №351/2017 г. по описа на Специализираната прокуратура, ведно със законната лихва от датата на предявяване на исковата молба – 28.08.2022 г. до окончателното плащане, като иска за разликата до 50 000 лева е отхвърлен, като неоснователен.

Недоволни от решението са и двете страни.

Прокуратурата на РБългария оспорва решението в частта, в която е уважена исковата претенция. Поддържа, че въпреки че съдът правилно е приел, че наказателното дело е било с изключителна фактическа и правна сложност, неправилно е решил, че срокът на разследване превишава разумния по смисъла на чл.6, §1 от Конвенцията, тъй като времето, през което са

извършени законосъобразни действия, не следва да се квалифицира като неоснователно забавяне в контекста на чл.6, §1 от Конвенцията. Прокуратурата поддържа още, че не е установена пряка причинна връзка между вредите и продължителността на наказателното производство. Ето защо моли да се отхвърли изцяло исковата претенция, евентуално - да се намали размерът на присъденото обезщетение.

Въззивника – ищец, Т. П., обжалва решението в неговата отхвърлителна част. Сочи за неправилен извода на СГС, че макар да е търпял законосъобразна наказателна репресия, интензитетът на негативните страдания не е бил толкова голям. Поддържа, че едно неприключило наказателно производство поражда постоянно напрежение у обвиняемото лице. Той чувствал притеснение и безпокойство и не можел да планира живота си, съответно и да се установи в чужбина. Поради изложеното моли решението да се отмени в частта, в която е отхвърлена исковата претенция и бъде уважена в цялост.

Всяка от страните оспорват жалбата на насрещната страна.

Според уредените в чл. 269 от ГПК правомощия, въззивният съд се произнася служебно по валидността на цялото решение, а по допустимостта - само в обжалваната му част. Относно проверката на правилността на обжалваното решение въззивният съд е ограничен от посоченото в жалбата. При тези правомощия и като съобрази доводите на страните и събраните доказателства по делото, Апелативен съд – гр. София намира следното:

Пред СГС е предявен иск с правно основание чл.2 б, ал.1 от ЗОДОВ от Т. К. П., срещу Прокуратурата на Република България, за заплащане на сумата от 50 000 лв., обезщетение за неимуществени вреди, причинени от нарушаване правото на разглеждане и решаване на делото в разумен срок, съгласно чл.6, §1 от Конвенцията. Забавено било разследването по досъдебно производство №7/2017 г. по описа на ТС БОП Сливен, Ямбол, пр.пр. №351/2017 г. по описа на Специализираната прокуратура. Претендира и законната лихва от датата на предявяване на исковата молба – 28.08.2022 г. до окончателното плащане.

Пред въззивната инстанция не се спори, че Т. К. П. е привлечен в качеството на обвиняем на 21.09.2017 г. за това, че от неустановена дата, през месец януари 2017 г. до настоящия момент на територията на гр. Сливен,

участвал в организирана престъпна група - структурирано трайно сдружение на девет лица, създадена с користна цел и с цел да вършат съгласувано в страната престъпления по чл. 354а, ал. 1 НК, за което е предвидено наказание „лишаване от свобода“ повече от три години - престъпление по чл.321, ал.3, т.2, вр. ал.2 НК.; за това, че на 20.09.2017 г. в гр. Сливен, като лице, което действа в изпълнение на решение на организирана престъпна група, без надлежно разрешително в нарушение на установените правила в Закона за контрол на наркотичните вещества и прекурсори, държал с цел разпространение на високорискови наркотични вещества, включени в Приложение №1 към чл.3, т.1 от Наредбата за реда за класифициране на растенията и веществата като наркотични, списък на „Растения и вещества с висока степен на риск за общественото здраве, поради вредния ефект от злоупотребата с тях, забранени за приложение в хуманитарната и ветеринарната медицина“ – метамфетамин, което деяние представлява престъпление по чл.354а, ал.2, т.1, вр. ал.1 НК. На същата дата 21.09.2017 г. е проведен и разпит на обвиняемия Т. П.. На 22.09.2017 г. му е определена постоянна мярка за неотклонение „Задържане под стража“ с Определение на СпНС, като същата е потвърдена с Определение на АСпНС от 05.10.2017 г. На 11.12.2017 г. е изменена мярката от „Задържане под стража“ в „Гаранция в пари“ в размер от 10 000 лева, отменена с постановление на СП от 23.05.2019 г. Отново на 20.09.2017 г. и на 21.09.2017 г. в качеството на обвиняеми са привлечени още седем лица, а впоследствие в качеството на обвиняеми са привлечени още две лица. Общият брой обвиняеми по досъдебното производство наброява десет души. На 19.10.2018 г. Т. П. е привлечен като обвиняем за горепосочените престъпления, като повдигнатите обвинения са били прецизирани. Обвинението е предявено на обвиняемия П. на 27.02.2019 г., като на същата дата е проведен и разпит на обвиняемия, както и му е предявено разследването. На 08.04.2019 г. е изготвено заключително мнение от водещия разследването за предаване на съд на общо десет лица, сред които и ищецът. Неколкократно материалите по ДП са внасяни в СпНС, ведно с постигнати споразумения между наблюдаващия прокурор и защитник на някой от обвиняемите, които са одобрявани и периодично делото е връщано на СП. На 28.10.2020 г. е определен нов наблюдаващ прокурор. С постановление от 26.11.2020 г. е поискан срок за разследване за изпълнение на вече дадените указания от предходния наблюдаващ прокурор - разпити на

свидетели и провеждане на разпознавания. Нееднократно са констатирани съществени нарушения на процесуални правила при предявяване на постановлението за привличане на обвиняемите, както и при предявяване на разследването. Констатирани са и съществени нарушения на процесуални правила при повдигане на обвинението на един от обвиняемите. Давани са изрични указания за отстраняване на констатираните нарушения. Неколкократно е изисквана информация от ДМОС-МВР, вкл. са изпращани и напомнителни писма. На 23.11.2021 г., в рамките на удължения срок по чл. 242 НПК, е постановено частично прекратяване на наказателното производство спрямо повдигнатото обвинение на един от обвиняемите за престъпление по чл. 354а, ал. 2, т. 1, вр. ал. 1 НК, изпратено за връчване на лицата по чл. 243, ал. 4 НПК.

Към момента на депозиране на исковата молба – 28.02.2022 г., досъдебното производство не е било приключило, но от събраните в хода на настоящия процес писмени доказателства се установява, че срещу ищеца е внесен обвинителен акт в Специализиран наказателен съд на 21.07.2022 г., като с оглед проведената междуременно законодателна реформа, специализираният съд е бил закрит и делото се разглежда понастоящем от ОС – Сливен по НОХД 374/2022 г.

От приложената по делото справка за съдимост на Т. П. се установява, че той е бил осъждан с присъда от 17.11.1999 г. за престъпление по чл.197, т.3, вр. чл.195, ал.1, т.4 и 5 от НК, вр. чл.55 НК, като му е наложено наказание глоба. С присъда от 17.02.2017 г., влязла в сила на 19.03.2018 г., ищецът е осъждан и за престъпление по чл.343, ал.3, предл.4, б.,б“, предл.1, вр. ал.1, б. „в“, вр. чл.342, ал.1, вр. чл.54 НК за причинена смърт по непредпазливост при управление на МПС, нарушавайки правилата за движение по пътищата, за което е бил осъден на четири години лишаване от свобода. С определение от 15.10.2020 г. ищецът е бил освободен условно предсрочно от изтърпяване на останалата част от наказанието в размер на 10 месеца и 8 дни.

Пред първата инстанция са събрани и гласни доказателства, чрез разпит на свидетеля М. М. – познат на ищеца. Свидетелят е посочил, че се познават с ищеца от 15-тина години. Знаел за образуваното наказателно производство срещу него за притежание на наркотици, както и това, че Т. лежал в затвора няколко години, защото бил осъден заради извършеното от него пътно-

транспортно произшествие, при което причинил смърт на лице. Знае още, че ищецът имал жена и дете, но се разделил с тях. Сочил, че ищецът споделял с него желанието си да се установи в чужбина и да започне нов живот.

При така установената фактическа обстановка Апелативен съд София приема от правна страна следното:

С иска по чл. 26 от ЗОДОВ, във вр. с чл. 6, § 1 от КЗПЧОС, се цели да бъде защитено субективното право на пострадалото лице и да бъдат репарирани причинените му вреди от нарушение на правото му за разглеждане и решаване на делото в разумен срок, независимо от вида на делото и от неговия изход, като този иск могат да предявят както страните в гражданско или наказателно производство, така и всички други лица, чиято правна сфера е накърнена пряко от съответното производство.

Съгласно трайно установената съдебна практика неразумната продължителност на съответното производство (гражданско, административно, наказателно, съдебно такова и/или в досъдебната му фаза) причинява неимуществени вреди, поради което по начало не е необходимо да се доказват изрично обичайните, типични неимуществени вреди, които винаги се търпят от лице, когато производството е продължило извън рамките на разумния срок, като притеснения и безпокойство за неговото развитие и от евентуален неблагоприятен изход, накърняване на чувството за справедливост и на доверието в държавността поради забавянето на делото, и други подобни.

Въз основа на критериите по чл.26, ал.2 от ЗОДОВ, първоинстанционният съд е приел че процесното наказателно производство, независимо от неговата фактическа и правна сложност, необходимостта да бъдат разпитани множество обвиняеми – 9бр., претърсвания, иземвания, разпит на 28 свидетели, е продължило извън всякакъв разумен срок, за което отговорност носят разследващите органи и ответната ПРБ, осъществяваща контрол за законност върху техните действия. Освен това воденото досъдебно производство в периода 21.09.2017 г. до 21.07.2022 г., приблизително от 4 години и 10 месеца, излиза извън разумния за разглеждане срок, гарантиран от Конвенцията.

Правилно първоинстанционният съд е съобразил и съдебното минало на ищеца, който двукратно е бил осъждан преди това, както и изтърпяното от

него наказание „Лишаване от свобода“ през част от периода на воденото досъдебно производство (от м. март. 2018 г. до м. ноември 2020 г.).

С оглед това, обоснован е изводът на съда, че е нарушено правото на ищеца за разглеждане и решаване в разумен срок на процесното наказателно производство, засягащо неговата правна сфера, предвид което той има право на репарирание на причинените му от това неимуществени вреди.

Анализът на събраните доказателства обосновава извод, че ищецът е претърпял неимуществени вреди, които са в пряка и непосредствена последица от прекомерната продължителност на воденото срещу П. досъдебно производство и подлежат на обезщетяване от Прокуратурата на РБ. С оглед на това, че част от периода за водене на досъдебното производство е обхващал и време на изтърпяване на най-тежкото наказание от ищеца, въззивната инстанция не може да приеме, че във висока степен е засегната неговата правна сфера.

Относно размера на обезщетението макар ищецът да е търпял стрес, притеснения поради повдигнатото обвинение, интензитетът на тези вреди е нисък поради изтърпяването на наказание за друго престъпление през същото време. При прилагането на критерия „справедливост“ съпоставен с цялостна преценка на конкретните факти, които са от значение за съдържанието на неимуществените вреди и за правилното определяне на обезщетението, чрез което те биха могли да бъдат репарирани, продължителността на досъдебното производство – около 5 години; установените осъждания на ищеца; изтърпяването на най-тежкото наказание – „Лишаване от свобода“; интензитета на мерките на процесуална принуда; броят и продължителността на извършените с негово участие процесуални действия; начинът, по който обвинението се е отразило върху пострадалия с оглед личността му и начина на живот, фактори, които следва да се преценяват съобразно конкретните обстоятелства за всеки отделен случай.

Всички тези обстоятелства обосновават като справедливо определянето на сумата от 1 500 лева за обезвреда на процесните неимуществени вреди, така както е определено и от първоинстанционния съд, ведно със законна лихва от датата на предявяване на исковата молба – 28.08.2022 г. до окончателното плащане.

С оглед на това следва да се приеме, че СГС е процедирал в

съответствие с процесуалното си задължение да обсъди всички относими към определяне размера на дължимото обезщетение конкретни обстоятелства. Това се е отразило на правилността на решението му, респективно довело е до определяне на обезщетение съответно на претърпените вреди - което е основание за потвърждаване на атакуваното решение.

При този изход на спора на въззивника не се дължат разноси.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 819 от 20.02.2023 г., постановено по гр.д. №2069/2022 г. по описа на СГС, ГО, 28-ми състав.

Решението може да се обжалва в едномесечен срок от съобщаването му на страните с касационна жалба пред ВКС при условията на чл.280, ал.1 и ал.2 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____